

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Proiectul pilot privind organizarea și funcționarea "modulelor judecător-grefieri" la un număr determinat de instanțe

Măsura privind *"transferul unor atribuții administrative (nejudiciare) de la magistrați la personalul auxiliar"*, cuprinsă în *Planul de acțiune pentru implementarea Strategiei de reformă a sistemului judiciar 2005-2007*, își află originea în propunerea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, făcută prin Recomandarea R 86 (12) din 16 septembrie 1986, care menționează că este de dorit evitarea creșterii volumului atribuțiilor nejurisdicționale încredințate judecătorului și diminuarea progresivă a acestora, prin încredințarea lor altor persoane sau organe. Aceeași idee este reluată în *„Statutul model pentru un grefier european"*, care subliniază, în baza *Recomandării* Comitetului de Miniștri, necesitatea *creării unui grefier care să aibă competențe largite, în limita impusă de prevederile constituționale ale fiecărui stat, în vederea creșterii eficienței activității instanțelor judecătorești.*

Pornind de la *Recomandarea* Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei și de la situația existentă în alte sisteme judiciare europene, soluția implicării grefierului - ca auxiliarul cel mai apropiat instanței de judecată - în îndeplinirea activităților nejuridice (calificate generic în conceptul de management al dosarului), răspunde, pe de o parte nevoii de diferențiere față de activitatea de judecată propriu-zisă - exercitată de judecător iar, pe de altă parte, imperativului societății moderne, de reducere a costurilor de

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

administrare a justiției. Nu în ultimul rând, prin separarea atribuțiilor, se estimează creșterea eficienței, atât prin sporirea numărului cauzelor soluționate de fiecare judecător, cât și prin reducerea duratei judecării – conferindu-se hotărârii judecătorești efectivitate și eficacitate.

În perspectiva continuării reformei justiției din România, activitatea grefierilor din instanțele judecătorești și parchete ar trebui reexaminată în vederea eficientizării și creșterii calității acesteia.

Dispozițiile legale în vigoare, cuprinse în Legea nr. 567/2004, cu modificările și completările ulterioare și Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești prevăd existența a două categorii de grefieri: **grefieri cu studii superioare juridice** și **grefieri cu studii medii**. Distinct, ar putea fi avută în vedere subcategoria grefierilor absolvenți ai Școlii Naționale de Grefieri care, prin gradul de instruire și prin sfera preocupărilor ar putea reprezenta un potențial util în inițierea unor proiecte de reorganizare a activității la instanțe și parchete.

În prezent, diferențierea între grefierii cu studii medii și cei cu studii superioare este minoră, în planul atribuțiilor, ceea ce face nestimulativă competiția și împiedică accesul posibililor doritori la ocuparea unor astfel de funcții. În aceste condiții, după consultarea colegiilor de conducere ale instanțelor și pe baza punctelor de vedere exprimate, s-ar putea iniția o procedură de separare legislativă a competențelor, prin conferirea de atribuții distincte atât grefierilor cu studii superioare (*eventual și cu schimbarea denumirii funcției*) cât și celor cu studii medii. Într-un astfel de demers, ar fi necesar să se ia în considerare modul în care va fi concepută activitatea unei instanțe judecătorești care să beneficieze de un număr suficient de posturi de personal auxiliar de specialitate și de dotările corespunzătoare organizării și funcționării acesteia.

Întrucât evoluția la nivelul instanțelor poate tinde spre o astfel de organizare, s-a avansat ideea constituirii, cu valoare de experiment, a unor

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

module (echipe) funcționale formate dintr-un judecător și cel puțin 2 grefieri (unul cu studii superioare juridice și unul cu studii medii) care să preia gestionarea dosarului de la învestirea instanței și până la pronunțarea hotărârii, fără vreo implicare a celorlalte compartimente auxiliare ale instanței.

În acest model de management al dosarelor se preconizează ca judecătorul să aibă autonomie în organizarea activității, în sensul de a putea să distribuie dosarele în funcție de complexitatea acestora între cei doi grefieri cu care alcătuiește echipa și să stabilească atribuții punctuale pentru fiecare, în scopul asigurării celerității judecării și legalității soluțiilor pronunțate.

Rațiunile care pledează pentru extinderea atribuțiilor grefierului, prin preluarea de la judecător a sarcinilor administrative și de rutină, în managementul dosarelor, ar putea fi sistematizate astfel:

1. creșterea constantă a numărului cauzelor aflate pe rolul instanțelor, care a condus la supraîncărcarea activității judecătorilor; de aici, necesitatea degrevării judecătorilor de sarcinile care nu au caracter jurisdicțional, pentru ca aceștia să se poată dedica menirii lor – îndeplinirea actului de justiție;

2. necesitatea redefinirii rolului grefierului în cadrul instanței, a competențelor acestuia și a posibilității de a prelua acele atribuții nejudiciare care încarcă în prezent portofoliul de atribuții ale judecătorului; în context, se cuvine accentuat că înființarea Școlii Naționale de Grefieri, instituție destinată pregătirii inițiale și continue a grefierilor, a cărei activitate va asigura, în timp, nu numai îmbunătățirea pregătirii grefierilor (diferența calitativă dintre pregătirea absolvenților școlii și cea a grefierilor recrutați prin concurs direct iar apoi calificați la locul de muncă fiind evidentă), dar și schimbarea mentalității în sistemul judiciar față de această profesie constituie un punct de sprijin în demersul preconizat;

3. perioada mai scurtă necesară formării grefierilor față de cea afectată pregătirii magistraților;

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

4. costul mult mai scăzut al formării-pregătirii și prestației grefierului față de cel al pregătirii și activității magistratului;

Evaluând situația existentă în alte sisteme judiciare din statele europene, astfel cum aceasta este prezentată în Raportul CEPEJ la nivelul anului 2002, constatăm că, în ceea ce privește **numărul judecătorilor profesioniști raportat la 20 000 de locuitori, în România există un procent destul de mare de judecători, (respectiv 3,4), în comparație cu unele țări în care sistemul judiciar este considerat performant, cum ar fi: Danemarca (1,4), Franța (2,1), Italia (2,3), Țările de Jos (2,3), Spania (2), Elveția (2,6), etc.**

Dacă facem însă comparația între numărul judecătorilor profesioniști și cel al personalului auxiliar, situația desprinsă din același raport arată că **în România numărul personalului auxiliar este mult mai redus față de cel existent în majoritatea țărilor europene.** Astfel, raportat la 100 000 de locuitori, numărul judecătorilor și al personalului auxiliar se prezintă astfel (cu titlu de exemplu):

- Danemarca: 6,85 judecători, 41 personal auxiliar;
- Estonia: 17,48 judecători, 95,87 personal auxiliar (în condițiile în care există încă 131,63 judecători neprofesioniști);
- Franța: 10,37 judecători, 26,71 personal auxiliar (în condițiile în care există încă 36,17 judecători neprofesioniști);
- Germania: 25,30 judecători, 72,74 personal auxiliar, (în condițiile în care există încă 43,32 judecători neprofesioniști);
- Spania: 9,82 judecători, 89,23 personal auxiliar (în condițiile în care există încă 3,03 judecători neprofesioniști);
- Elveția: 12,95 judecători, 44, 21 personal auxiliar (în condițiile în care există încă 22,41 judecători neprofesioniști).
- **România: 17 judecători, 40,77 personal auxiliar**

Analiza datelor din Raportul CEPEJ 2002 situează sistemul judiciar din România, în planul resurselor umane, pe o poziție avansată în ceea ce privește numărul de judecători la 100.000 de locuitori și la egalitate cu

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

Danemarca – creditată cu o justiție eficientă – la numărul de personal auxiliar. De observat că Elveția și Franța, cu excepția judecătorilor neprofesioniști, nu au o pondere superioară a personalului auxiliar în ansamblul resurselor umane din sistemul justiției. Concluziile pe care le impun comparațiile, atât pentru cei implicați în administrarea justiției cât și pentru cei care suportă costurile acesteia, îndeamnă spre măsuri de eficientizare a actului de justiție – concomitent cu ponderarea cererilor de redimensionare a potențialului uman alocat. **Privită din această perspectivă, experimentarea – cu resursele umane existente în prezent – a unor alternative la modul de gestionare actual al dosarelor aflate pe rolul instanțelor, apare ca soluția susceptibilă să ofere o altă dimensiune relațiilor interprofesionale judecător – grefier.** Sub acest imperativ, atât transferul unor atribuții de la judecător la grefier cât și un nou mod de abordare a activităților conexe celei de judecată (studiul dosarelor și sistematizarea problemelor, verificarea satisfacerii cerințelor de timbraj, a îndeplinirii procedurilor, a comunicării actelor procedurale) ar urma să se coreleze pentru ca rezultatul imediat să îl reprezinte sporirea numărului cauzelor soluționate, reducerea numărului amânărilor – cu consecințe în planul încărcării nejustificate a grefierilor, al sporirii costurilor de administrare a justiției și al afectării principiului celerității în soluționarea cauzelor etc.

La nivelul Consiliului Superior al Magistraturii, opțiunea pentru creșterea numărului personalului auxiliar și atingerea pragului dezirabil de 2 grefieri pentru un judecător este determinantă. În acest sens s-a propus și un termen de 4-5 ani, înăuntrul căruia numărul grefierilor pentru instanțele judecătorești să crească cu 2000. Având în vedere proporția stabilită în Raportul CEPEJ, rezultă că, prin adăugarea a 2000 de grefieri, numărul auxiliarilor la 100.000 de persoane ar ajunge la aproximativ 50-55, tinzând spre optimul european.

Pentru *inițierea unui experiment, începând cu luna septembrie 2006, având ca obiectiv constituirea unei echipe autonome, a cărei activitate profesională să ofere indicii menite să confirme sau să infirme finalitatea preconizată*, au fost avute în vedere, în raport cu deficitul major

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

de personal auxiliar la nivelul judecătoriilor, un număr limitat de instanțe. **În procedura de selecție s-a optat pentru judecătoriile cu un volum de activitate de peste 15.000 dosare pe an, în care:**

- 1. numărul completelor de judecată să fie egal sau mai mic decât numărul grefierilor destinați activității de judecată;**
- 2. ponderea grefierilor cu studii superioare juridice să facă posibilă aplicarea noului concept de manageriat al dosarelor instanței;**
- 3. încărcătura pe judecător să se situează în jurul mediei naționale, ceea ce indică o încadrare normală a schemei de personal.**

În ceea ce privește atribuțiile grefierului în domeniul managementului de caz, considerăm că acestea ar putea fi grupate în:

- 1. atribuții privind activitatea anterioară ședinței de judecată;**
  - 2. atribuții privind activitatea din timpul ședinței de judecată;**
  - 3. atribuții privind activitatea ulterioară ședinței de judecată.**
- 1. În cadrul activității anterioare ședinței de judecată, grefierul cu studii superioare juridice ar putea îndeplini următoarele atribuții:**
    - întocmirea fișei dosarului, pe baza unui model standardizat, judecătorul urmând să completeze doar această fișă cu observațiile sale;
    - selectarea și punerea la dispoziția judecătorului a fondului documentar specific: legislație, practică judiciară, doctrină – necesare soluționării cauzei;
    - verificarea calculului taxei de timbru și formularea de observații sau propuneri în această materie;

- 2. În cadrul activității din timpul ședinței de judecată, grefierul cu studii superioare juridice ar avea responsabilitatea consemnărilor în caietul grefierului, precum și rolul de garant al procedurii.**

- 3. În cadrul activității ulterioare ședinței de judecată, grefierilor le revine integral responsabilitatea întocmirii încheierilor de ședință, a celorlalte acte procedurale, a comunicării actelor procedurale, precum și a întocmirii proiectelor unor hotărâri judecătorești:**

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

- încheierea de renunțare la judecată, pronunțată în baza dispozițiilor art. 246 Cod procedură civilă;
  - încheierea de suspendare a judecării cauzelor, pronunțate în baza dispozițiilor art. 242-244 Cod procedură civilă;
  - încheierea de renunțare la judecata căii de atac, pronunțată în baza dispozițiilor art. 267 Cod procedură civilă;
  - proiectele hotărârilor prin care se anulează ca netimbrate cererile de chemare în judecată, precum și cererile prin care se exercită căile de atac, etc;
  - proiectele hotărârilor prin care se consființește învoiala părților, pronunțate în baza dispozițiilor art. 271 Cod procedură civilă;
  - proiectele hotărârilor prin care se resping cererile de apel, ori alte căi de atac, ca tardiv declarate;
  - proiectele hotărârilor prin care se reține excepția inadmisibilității căilor de atac;
  - proiectele hotărârilor de divorț prin acordul soților, pronunțate în baza dispozițiilor art. 617 (2) Cod procedură civilă;
- În cadrul procesului penal, grefierul ar putea întocmi:**
- proiectele hotărârilor prin care se dispune încetarea procesului penal prin împăcarea părților, retragerea plângerii prealabile (inclusiv cele pronunțate în baza dispozițiilor art. 284¹ Cod procedură penală), decesul inculpatului, tardivitatea plângerii prealabile;
  - proiectele hotărârilor prin care se ia act de retragerea căilor de atac (art. 369 Cod procedură penală și art. 385⁴ Cod procedură penală) sau se constată tardivitatea cererilor de declarare a căilor de atac și inadmisibilitatea acestora (art. 379 pct.1 lit.a) și 385¹⁵ pct.1 lit.a) C.p.p);
  - proiectele de hotărâri prin care se ia act de faptul că nu este însușită calea de atac de către persoana pentru care a fost exercitată, în cazul declarării apelului sau recursului în condițiile art. 362 alin. (2), art. 385⁵ C. p.p., etc.

În perspectivă, grefierii cu studii superioare juridice, ar putea întocmi, în concept, proiectul oricărei hotărâri judecătorești, magistratului

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

revenindu-i obligativitatea verificării acestuia și, eventual, a transmiterii de îndrumări, observații și dispoziții susceptibile de adus la îndeplinire.

În raport cu datele prezentate, apreciem ca necesare următoarele etape:

1. Selectarea instanțelor. Din numărul de 16 instanțe, ai căror indicatori statistici și ale căror state de funcții și de personal au fost analizate, judecătoriile nominalizate răspund cerințelor de inițiere a proiectului managerial:

1. Judecătoria ORADEA = 24 COMPLETE DE JUDECATĂ, UN NUMĂR DE 24 GREFIERI, DIN CARE 8 CU STUDII SUPERIOARE (JURIDICE ȘI DE ALTĂ SPECIALITATE, SAU AFLAȚI ÎN ANUL TERMINAL);

2. Judecătoria TIMIȘOARA = 43 COMPLETE DE JUDECATĂ, 49 GREFIERI din care 8 CU STUDII SUPERIOARE JURIDICE ȘI ALȚI 4 CU STUDII SUPERIOARE DE ALTĂ SPECIALITATE SAU NEFINALIZATE;

3. Judecătoria CLUJ NAPOCA = 28 COMPLETE DE JUDECATĂ, 27 GREFIERI, din care 7 CU STUDII SUPERIOARE JURIDICE ȘI ALȚI 4 CU STUDII SUPERIOARE DE ALTĂ SPECIALITATE SAU NEFINALIZATE;

4. Judecătoria SECTOR 5 BUCUREȘTI = 20 COMPLETE DE JUDECATĂ, 21 GREFIERI din care 8 CU STUDII SUPERIOARE JURIDICE;

5. Judecătoria TÂRGU JIU = 34 COMPLETE DE JUDECATĂ, 24 GREFIERI din care 16 CU STUDII SUPERIOARE JURIDICE;

6. Judecătoria CRAIOVA = 42 COMPLETE DE JUDECATĂ, 41 GREFIERI, din care 11 CU STUDII SUPERIOARE JURIDICE ȘI 13 GREFIERI CU STUDII SUPERIOARE DE ALTĂ SPECIALITATE SAU NEFINALIZATE

7. JUDECĂTORIA SECTORULUI 3 BUCUREȘTI CARE, DEȘI NU RĂSPUNDE UNORA DIN CERINȚELE DE SELECȚIE, PRIN

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

DOTĂRILE EXISTENTE ȘI EXPERIENȚA DOBÂNDITĂ ÎN GESTIONAREA UNOR PROIECTE PILOT, POATE FI IMPLICATĂ ÎN DERULAREA ACESTUI EXPERIMENT.

II. Analiza, împreună cu președinții și cu colegiile de conducere ale instanțelor selecționate a posibilității desemnării unui număr limitat de complete de judecată care să se implice în noul model de gestionare a dosarelor; Avem în vedere, pentru început, între 3 și 5 complete de judecată la nivelul fiecărei instanțe care să acopere principalele materii, inclusiv câte 1-2 complete specializate.

III. Asigurarea la fiecare din completele desemnate a unui număr de cel puțin 2 grefieri (dintre care unul cu studii superioare juridice) și a condițiilor materiale adecvate pentru gestionarea dosarelor, în acest sens, considerăm că din numărul de 200 de posturi de grefier repartizate prin Hotărârea Guvernului nr. 25/2006 pentru instanțele judecătorești, la cele 7 instanțe selecționate să fie alocate câte 3-7 posturi de grefier care să permită constituirea modulelor funcționale; în acest sens, se va solicita Ministerului Justiției suplimentarea statelor de personal ale celor 7 judecătorii cu numărul propus de posturi de grefier.

IV. Adoptarea unor reglementări derogatorii de la Regulamentul de ordine interioară a instanțelor, pentru a facilita materializarea proiectului privind noul management al dosarelor, fără să fie afectate principiile de organizare și funcționare ale celorlalte instanțe și, implicit, ale judecătoriilor în cadrul cărora se derulează proiectul pilot. Avem în vedere, în principal, instituirea unor norme care să permită:

- 1. preluarea dosarului după repartizarea aleatorie, de către completul desemnat pentru participarea la proiectul pilot;*
- 2. îndeplinirea de către grefierii aparținând completului astfel desemnat a tuturor activităților de înregistrare în registrele instanței*

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

și de păstrare între termenele de judecată, până la soluționarea definitivă a cauzei;

- 3. neimplicarea celorlalte compartimente ale instanței decât atunci când, ca urmare a rezolvării unor incidente procedurale, dosarul ar urma să fie trecut de la completul pilot la un alt complet al instanței.*

V. Prezentarea periodică de date privind derularea proiectului și formularea de propuneri care să asigure îndeplinirea obiectivelor stabilite și finalitatea urmărită.

- VI. Formarea profesională a grefierilor ce vor intra în sistem

Pentru atingerea scopurilor propuse, formarea inițială a grefierilor cu studii superioare juridice ar trebui să devină obligatorie și să aibă o durată de cel puțin 9 luni, luând în considerație faptul că ea se compune din pregătire teoretică (referitoare la modul corect de întocmire a actelor procedurale, organizarea instanței, managementul de caz, calculul taxelor de timbru, noțiuni de deontologie, comunicare, drept comunitar, etc.), stagiu practic în instanțele judecătorești și parchete, examenele finale și perioadele vacanțelor de sărbători. Având în vedere experiența de până acum a școlii, considerăm că durata studiilor de 6 luni, prevăzută în Legea nr. 17/2006 pentru formarea inițială a grefierilor cu studii superioare juridice este absolut insuficientă.

Bineînțeles că nici formarea inițială a grefierilor fără studii superioare juridice nu trebuie neglijată, dar, având în vedere faptul că SNG nu dispune deocamdată de o capacitate suficientă, iar numărul grefierilor din această categorie care sunt deja încadrați este mult mai mare decât al celor cu studii superioare juridice, considerăm că, în următoarea perioadă, aceasta ar putea, eventual, să fie realizată și prin sesiuni intensive de formare, organizate în centrele regionale, completate cu programe de învățământ la distanță.

Totodată, adaptarea permanentă a curriculei va constitui una dintre prioritățile SNG.

Aceasta va fi completată cu activitățile de formare continuă, care va avea un rol esențial în pregătirea temeinică a grefierilor care au deja experiență,

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

precum și în completarea și actualizarea permanentă a grefierilor începători, indiferent de nivelul studiilor acestora.

Principalele modalități de realizare rămân seminariile organizate pe diferite teme, organizate în centrele regionale de perfecționare, dar și conferințele, schimburile de experiență, vizitele de lucru în alte țări europene, etc.

Școala Națională de Grefieri își propune ca, în următoarea perioadă, să implementeze și un sistem de învățământ la distanță, care să completeze formarea continuă a tuturor grefierilor, astfel încât aceștia să aibă permanent posibilitatea să urmeze cursurile de perfecționare de care au nevoie, în funcție de specializarea lor și de modificările legislative care intervin.

În privința modalităților concrete de formare a grefierilor cu studii superioare juridice care vor trebui angajați în următorii ani în vederea realizării acestui proiect, considerăm că ar exista mai multe variante posibile, în funcție de durata ce va fi preconizată pentru implementarea în toate instanțele judecătorești din țară.

Astfel, în ipoteza în care suplimentarea propusă (2 000 posturi de grefieri cu studii superioare juridice) ar fi repartizată pe o perioadă de 4 ani, aceasta presupunând un număr de 500 de grefieri care trebuie formați în fiecare an, considerăm că în condițiile actuale de spațiu, în cadrul formării inițiale organizate de Școala Națională de Grefieri ar putea fi cuprinși cel mult 150 de cursanți, restul de 350 putând fi formați prin sesiuni intensive de pregătire (cu durata de până la o lună).

În ipoteza în care suplimentarea cu cele 2000 de posturi s-ar realiza în termen mai lung, ponderea grefierilor formați în cadrul formării inițiale a SNG ar fi mai mare (o suplimentare a acestui număr de posturi într-un interval de 6 ani ar face posibilă pregătirea în cadrul formării inițiale a jumătate din numărul grefierilor angajați), ceea ce ar fi benefic pentru calitatea pregătirii acestora.

*"Consiliul Superior al Magistraturii
este garantul independenței justiției"
(art. 133 alin. 1 din Constituție,
republicată)*

În vederea realizării unei formări intensive a grefierilor nou angajați, vor fi realizate programe diferențiate, în funcție de specializările și atribuțiile acestora, care vor fi supuse aprobării Consiliului Superior al Magistraturii.